

FORMICA EXSECTA PRESSILABRIS NYL. V PODK. RUSI.

Dr. Miloš Záleský.

Rasu *pressilabris* Nyl., jako vzácného u nás uváděného mravence *Formica exsecta*, nalezl jsem jako novou pro Československo u Chustu v Podkarpatské Rusi: čís. 1. 26. V. 1930 v údolí potoka Horodylava (Vár-potok), čís. 2. 29. V. 1930 na křovinaté stráni u lesní dráhy nad řekou Velkým Agem, čís. 3. 21. VI. 1930 v ústí potoka Horodylova. Všechna tři nalezená hnízda patřila třem různým koloniím, jak již to vyplývá z jejich vzdáleností od sebe.

Nalezená hnízda byla dvojího typu: a) dvě hnízda (čís. 1, 3) byla nejen pod kamenem v zemi, ale i na povrchu při kameni, mezi travou byl slabší či silnější nános stébel trav, velmi pouhému náplavu podobný. Hnízdo čís. 1 bylo na místě stinném, vlhkém, v porostu lískoví vedle potoka. Podobnou, ale otevřenější polohu mělo hnízdo čís. 3 na místě vlhkém zcela blízko potoka. b) Hnízdo čís. 2 bylo tvaru homolovitého (forma hnízda nápadná, ode všech hnízd našich druhů rodu *Formica* odlišná), složené ze stébel, lístků trnek a drobných okvětí různých rostlin. Oporu tvorilo několik živých stébel trav a úpatí slehlá krtina. Výška hnízda byla asi 25, šířka 12 cm. Poloha na malém volném prostranství mezi křovisky trnek, těsně u paty trny mezi travou na místě vlhkém.

Rasa *pressilabris* Nyl. se rozdělá od typu *exsecta* dle epistomu (má u dolního okraje rýhu rovnoběžně s dolním okrajem vtlačenou, takže při pohledu se strany je jeho dolní okraj nadzdvížen) a makadel, která jsou krátká a nedosahují zadního otvoru hlavy jako u typu. Čelní dvůr je přičně čárkován. Hlava a šupina je vykrojená. Zbarvením je zběžně podoben malým exemplářům *Formica rufa* L. Mravenci rasy *pressilabris* Nyl. jsouce poděleni na příklad stínem, neútočí přímo, jako řada jiných. Jsou-li ale poplašeni do tykem ruky, kousají citelně.

Souděk (Mravenci, Praha, 1922, str. 82) předpokládá výskyt této rasy u nás snad v horách. Mám za to, že v Podk. Rusi není tak vzácný, jako snad jinde u nás v Československu typ *exsecta* Nyl. Byl bych spíše hledal tuto rasu ve vnitřním pásu Karpat, než na sopečných, teplých jejich předhořích, kde u Chustu jsem ji nalezl. Výskyt u Chustu lze charakterisovat jako výběžky hojnějšího výskytu v Karpatech, povahy mimořádné, v nižší poloze (asi 174 m n. m.). Údolí Horodylovo a stráň nad V. Agem jsou místa teplá. Lokality pak samy jsou místa vlhká a chráněná před úpalem. Jejím rozšířením je rasa *pressilabris* Nyl. více horského rázu. Na našich lokalitách se setkává s řadou jižních více v nížině rozšířených Formicid. Patří mezi zajímavé otázky zoogeografické sledovat, jak zahrnuje jižní fauna do pásu Karpat a naopak horská dolů směrem

Časopis Čsl. Spol. Entom. č. 2. — 30. V. 1932.

k nižině. Čím více se oblouk Karpat stáčí k jihu, tím více vstupuje do něho dle toku řek jižní fauna a flora. Bohužel o podrobnostech těchto problémů zoogeografických se zde nelze šířit, i se zřetelem na náš nález. Zatím jeví se nález u Chustu jako výskyt horského typu, který sestoupil i hlouběji dolů na teplá sopečná předhoří, kde se setkává s jižními specimi. — Dokladové exempláře v mé sbírce »Formicidae Czechoslovakiae«.

Formica exsecta pressilabris Nyl. in Karpathorussland.

Die Rasse *pressilabris* Nyl. der *Formica exsecta*, fand ich (neu für die Tschechoslowakei) an drei Orten im Bereich des Horodylovo-Thales bei Chust in Karpathorussland (Mai, Juni 1930). Die drei gefundene Nester gehörten zu drei selbständigen Kolonien. Die Rasse *pressilabris* hat ihrer Verbreitung nach einen Gebirgscharakter. Soudek (Mravenci, Praha, 1922, pag. 82) in Voraussetzung ihres Vorkommens in der Tschechoslowakei sagt, dass man sie in Bergen finden wird. Durch den Fund bei Chust an den warmen vulkanischen Vorbergen der Karpathen in cca 174 m Meereshöhe, war ich überrascht, denn ich hätte sie im inneren Zuge der Karpathen gesucht, aber nicht da an warmen sonnigen Stellen, welche haben ihrer Fauna nach einen südlichen Charakter. Das Vorkommen der Rasse *pressilabris* bei Chust äussert sich zoogeographisch, als eine Lokalität eines Bergtypus, welcher von Bergen tiefer an die Zone der karpathischen Vorberge herabgekommen ist, wo er mit südlichen Arten zusammenkommt. — Belegexemplare in meiner Sammlung »Formicidae Czechoslovakiae«.

**DVA DALŠÍ RODY PODČELEDI CAMPONOTINAE MAYR
(FORM.) V PODKARPATSKÉ RUSI.**

**ZWEI WEITERE GENERA DER SUBFAMILIE CAMPOTINAE
MAYR (FORM.) IN KARPATHORUSSLAND.**

Dr. Miloš Záleský.

Pokračuje v mých zprávách o fauně mravenců Podk. Rusi, kterou hodlám předvésti čtenářům v řadě zpráv a naposled v souborném přehledu, přistupuji dnes k rodům *Polyergus* Latr. a *Colobopsis* Mayr.

1. *Polyergus rufescens* Latr. — Mravence amazonku jsem sbíral r. 1929 v okolí Užhorodu na několika místech. R. 1930 jsem našel kolonii v okolí potoka Horodylova u Chustu (23. V.), otrokem byla *Formica fusca* var. *rubescens* For. 14. VI. 1930 jsem pozoroval loupeživý tah na trati dráhy v Chustě; délka zástupu byla